

3.6. 2023

Til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Klage over Vordingborg Kommunes afgørelse efter naturbeskyttelseslovens §65, st. 2 vedr. en bro for enden af Fiskerstræde, 4780 Stege, Sagsnr.: 23-010045

Vi har i klagen især baseret os på EU-Kommissionens vejledning til myndigheder "[Forvaltning af Natura 2000-lokaliteter. Bestemmelserne i artikel 6 i habitatdirektivet 92/43/EØF](#)". 2019 og Miljøstyrelsens "[Habitatvejledningen. Vejledning til bekendtgørelse nr. 1595](#)" 2020

1. Vi bemærker, at vores klage har opsættende virkning, jf. afgørelsen side 2.
2. Vi klager over, at der er uklarhed omkring hvem, der står bag projektet. Rollefordelingen fremadrettet er tilsvarende diffus. Tilladelsen er givet til Rasmus Larsen, Skovdyrkerforeningen Øerne, 4180 Sorø, som beskrives som "projektejer", uden nærmere forklaring på hvad det indebærer. Der bliver henvist til en ikke nærmere beskrevet "projektgruppe", og en ikke nærmere defineret "lokal borgergruppe". Udover det får vi oplyst, at Vordingborg Kommune er grundejer og involveret i projektgruppen, samt at det er kommunen, der vil drifte projektet.
3. Det fremgår af tilladelsens side 2, at projektet udgør et delprojekt i det større projekt "Projekt NATURBASER ved Stege Nor", som forventes omfatte 5 naturbaser omkring Stege Nor. Vi klager over, at væsentlighedsvurderingen kun behandler den ene bro Fiskerstræde isoleret set. Væsentlighedsvurderingen skal omfatte det samlede NATURBASE-projekt. Det er ikke tilladt, at få projekter igennem ved "salami" metoden. Det er det samlede projekt, der skal vurderes. Det er ikke gjort.
4. Vi klager over, at projektets kumulative effekter ikke er vurderet i tilstrækkelig grad, trods at afgørelsen fastslår s.14, at: *Flere projekter samme sted kan betyde at summen af projekterne skaber en uønsket forstyrrelse.* Ifølge habitatdirektivet, skal den kumulative effekt med andre projekter

vurderes. Vi finder det særdeles graverende, at væsentlighedsvurderingens afsnit om kumulative effekter s. 14-16, end ikke nævner det meget store planlagte kyst- og naturturisme projekt Sukkerfabrikken til 2.500 overnattende gæster, som er planlagt ca 300 meter fra Fiskerstræde. Der er fri passage for bådtrafik, SUP, surf med mere fra Sukkerfabrikken's kajer inkl. de 25 Pælehuse med anløbsbroer til Noret. Der bliver naturligvis en betydende akkumuleret effekt af færdsel og vandaktiviteter, hvis begge projekter realiseres. I den sammenhæng vil vi nævne, at vi har klaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet over Vordingborg Kommunes tilladelse til Sukkerfabrikken (1/6 2022, klagenr. 1036101) Direkte link til klagen med supplement: [Møn Naturforening har den 1. juni 2022 klaget over Sukkerfabrikken-projektet](#), med [supplement den 17. juni 2022](#) og [18. april 2023](#) samt [3. juni 2023](#) (i anledning af indeværende klage). Vi har endvidere, på Nævnets anmodning, oprettet særskilt klage over manglende strategisk miljøvurdering af kommunens m.fl. turismestrategier (24/1 2023, klagenr. 1044331) link til klagen med supplement: [Klage over manglende strategisk miljøvurdering \(SMV\)](#). Supplement [18. april 2023](#) samt [3. juni 2023](#) (i anledning af indeværende klage).

Kortudsnittet viser den korte afstand mellem naturbaserne Rosengårdshaven, Fiskerstrædebroen og projekt Sukkerfabrikken med 25 Pælehuse med anløbsbroer. Der er fri passage under landevejsbroen for motorbåde, kajakker etc., så projekterne vil selvfølgelig skulle ses i sammenhæng.

5. Vi klager over, at Vordingborg Kommune med afgørelsen er med til at facilitere yderligere motorbådssejlad, vandski, vandscooter o.l. motoriseret aktivitet i Stege Nor, selv om kommunen er vidende om, at det vil medføre yderligere gener bl.a. for Norets betydende ynglebestand af toppet lappedykker, som er sårbar i hele sommerhalvåret fra april til september. De flydende reder i rørskovene er udsatte for hækbølgen af hurtiggående både, hvor det er kendt viden, at en enkelt stor bølge kan ødelægge det hele ved at skubbe æg og unger ud af reden. Dette er kommunen vidende om. Motorbåde vil lovlige kunne benytte broen. Kommunen har hverken hjemmel til at forbyde eller regulere motorsejlad på Noret. Men som fremgår s. 15 håber kommunen på, at en løsning på problemet med forstyrrelse af rastende og ynglende fugle, herunder toppet lappedykker, vil kunne findes af Miljøstyrelsen, hvis Miljøstyrelsen opretter Vildtreservat i Stege Nor, og derved kan opstille regler bl.a. for fartbegrænsninger på motoriseret sejlad. Det er ikke tilladt, at på den måde basere en afgørelse på spekulative fremtidige foranstaltninger.

6. Vi klager over, at fuglearterne på udpegningsgrundlaget for det tilstødende Natura 2000 område 168 ikke er nævnt under "Samlet vurdering" s. 4, selv om kommunen godt er klar over, at en lang række af arterne bruger Stege Nor bl.a. til rast og fouragering, som fremgår af afgørelsen s.13.

7. Vi klager over, at Habitatdirektivets krav om bedste videnskabelige viden, og kravet om fuldstændige, specifikke og detaljerede konstateringer er ikke opfyldt, bl.a. fordi datagrundlaget er ufuldstændigt og konklusionerne er ufærdige. Der mangler strukturerede, videnskabelige observationer af fugle og deres adfærd i Stege Nor (N180). Vi klager over, at kommunen således godkender projektet, selv om kommunen erkender, at det er usikkert, om og hvor meget projektet vil skade fuglelivet. Kommunen er vidende om, at der måske allerede er alt for megen forstyrrelse på Norets fugleliv, men alligevel godkender de broen, med det erklærede formål at "understøtte friluftslivet" (s.2). Det må kommunen ikke, når kommunen samtidig er vidende om, at der måske allerede er et *"reelt problem med forstyrrelse af ynglende og rastende fugle i Stege Nor"*, hvilket fremgår af Vordingborg Kommunes henvendelse til Vildtforvaltningsrådet og Miljøstyrelsen d. 4. november 2022 (vedlagt). Af kommunens henvendelse til MST og VFR fremgår, at kommunen gennem årene har modtaget adskillige borgerhenvendelser om emnet. Henvendelsen indeholder en opstilling af arter, som benytter Noret, og som kommunen altså er vidende om. Gennem henvendelsen søger kommunen Miljøstyrelsens og Vildtforvaltningsrådets assistance til at klarlægge nuværende forstyrrelser, om der er behov for yderligere beskyttelse i forhold til i dag, og nævner behovet for regulering omkring de nyere friluftaktiviteter som SUP og kajak. Der anmodes om behandling i Vildtforvaltningsrådet, men ærindet er så vidt vi kan se ikke endnu behandlet eller på dagsorden. Klip fra henvendelsen: *"Det er Vordingborg Kommunes håb, at MST og Vildtforvaltningsrådet vil være med til at hjælpe med at vurdere behovet for et vildtreservat i Stege Nor. I forbindelse med revision af de eksisterende vildtreservatbekendtgørelser giver det god mening at vurdere om det eksisterende vildtreservat Ulvshale-Nyord skal udvides. Særligt synes det relevant at få kvantificeret antallet af forstyrrelser i Stege Nor, og arten af forstyrrelse. Så en evt. beskyttelse kan tage udgangspunkt i dette. Afslutningsvis skal nævnes, at de eksisterende vildtreservater tilsyneladende ikke forholder sig til nye former for vandaktiviteter, eksempelvis SUP-boards og kajaker.*

Det kan overvejes ved revisionen at inddrage disse nye vandaktiviteter. Ikke kun i Ulvshale-Nyord-reservatet, men i alle landets vildtreservater. ” Stege_Nor_fugle_forstyrrelse_2022_MST_VFR.pdf

8. Vi klager over, at projektets væsentlighedsvurdering bygger på løse antagelser og forhåbninger til fremtidige scenarier. Det er ikke tilladt. Der må ikke foreligge usikkerhed om habitat- og artsbeskyttelse. Tilladelse må kun gives, hvis der foreligger vished om, at Natura 2000 og beskyttede fugle m.fl. arter ikke risikerer negativ påvirkning. Det er ikke gjort rede for, hvordan arterne på udpegningsgrundlaget for N168 påvirkes. (Ifølge Fuglebeskyttelsesdirektivet skal alle vilde fugle beskyttes, altså også dem, der ikke er på udpegningsgrundlaget. uanset hvor de lever, dette er videreført i Habitatdirektivet, som også implementerer Fuglebeskyttelsesdirektivet) Man må ikke lægge opfyldelsen af Natura 2000 forpligtelserne på fremtidige forhåbninger, ”hvis”er og ”måske”er. Det er, populært sagt, ikke tilladt at ”lægge skinnerne mens toget kører”. Vil klager derfor over, at opfyldelse af habitatdirektivets forpligtelser, på tilladelsens side 15 henvises til en række potentielle, ikke endnu besluttede, men tænkte problemløsninger som sejladsfri zoner, friholdelse af dele af noret for broer, vilkår om begrænsninger i fuglenes yngletid. Ting som bliver udskudt til at tage stilling til i forbindelse med en myndighedsbehandling af det samlede projekt ”Projekt NATURBASER ved Stege Nor”. Videre bliver, som nævnt under punkt 7 argumenteret, at beskyttelsesforpligtelserne måske kunne opfyldes hvis og såfremt kommunens verserende dialog med Miljøstyrelsen kunne resultere i, at Stege Nor bliver Vildtreservat, og dermed at driften overgår til Naturstyrelsen. Der bliver også henvist til en kommende optælling af toppet lappedykker i 2023 (datagrundlag skal være tilvejebragt inden tilladelse, ikke bagefter).

9. Vi klager over, at habitatdirektivets krav om den bedste videnskabelig viden ikke er opfyldt, herunder at afgørelsen ikke forholder sig til [DCE vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000](#) områder. Dermed er kravet om et opdateret, videnskabeligt grundlag ikke opfyldt. Rapportens sidste del blev afsluttet og offentliggjort i marts måned 2023, altså før afgørelsen, og var i øvrigt længe annonceret og ventet, som en del af den lovbestemte, statslige forvaltningscyklus for Natura 2000. Generelt vakte rapporten opmærksomhed, da dens hovedkonklusion er, at der i de danske marine områder er en betydende – og voksende - konflikt mellem friluftsliv (såsom kajak, surf og SUP) og habitatdirektivforpligtelse, jf <https://www.dr.dk/nyheder/indland/paddleboards-og-kitesurfere-forstyrer-saeler-marsvin-og-ynglefugle> Rapporten er derfor relevant for afgørelsen. Rapporten lægger op til ændringer i Miljøstyrelsens forvaltningspraksis, hvilket vil ske gennem kommende ændringer i vildtreservatbekendtgørelserne. Vi finder, at afgørelsen foregriber disse ændringer. Det er ikke i orden, da det jo er vildtreservatbekendtgørelserne og Miljøstyrelsens forvaltning fremadrettet, som er rammesættende for den rekreative brug af bl.a. Stege Nor. Naturbaserne må derfor afvente ændringerne i vildtreservatbekendtgørelserne, herunder om Noret bliver omfattet af vildtreservatordningen.

10. Vi klager over utilstrækkelig behandling af kumulative effekter. Kommunen vedstår, at ”Flere projekter samme sted kan betyde at summen af projekterne skaber en uønsket forstyrrelse”. (s. 16) Vi klager specifikt over, at tilladelsen ikke behandler den kumulative forstyrrende effekt på beskyttede arter sammen med det store, godkendte men endnu ikke realiserede, kyst og naturturisme projekt ferieby Sukkerfabrikken og Pælehusene, beregnet til over 2.500 overnattende

gæster, som ligger få hundrede meter fra det tilladte projekt, jf kortudsnit side 2, hvor Sukkerfabrikkens projektområde er skraveret med lyserødt. Pælehusene med 25 huse med anløbsbroer skal naturligvis se i sammenhæng med Norets naturbaser. Møn Naturforening har [den 1. juni 2022 klaget over Sukkerfabrikken-projektet](#), med [supplement den 17. juni 2022](#) og [18. april 2023](#) samt [3. juni 2023](#) (i anledning af indeværende klage).

11. Vi klager over, at det ikke fremgår af tilladelsen, om projektet er forankret i specifikke politiske eller strategiske overvejelser. Vi får blot at vide, ganske vagt, at projektet vil "understøtte friluftslivet". Vi finder dette væsentligt, fordi kommunen via "Bæredygtig Turismestrategi" har målrettet fokus på markant vækst i natur- og kystturisme. Projektet Naturbaser ved Stege Nor skal derfor ses i sammenhæng med den overordnede "Bæredygtig Turismestrategi", hvorved man søger at forbedre infrastrukturen for en øget kyst- og naturturisme. "Bæredygtig Turismestrategi" er imidlertid ikke miljøvurderet. Dette har vi – som nævnt - påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet den 24 januar 2023: [Klage over manglende strategisk miljøvurdering \(SMV\)](#) med 2 nævnte supplementter.

På vegne af Møn Naturforening

Margareta Dahlström

Bilag: Stege_Nor_fugle_forstyrrelse_2022_MST_VFR.pdf